

**وضعیت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در
جدول شماره ۱۲ الی ۱۶ لایحه بودجه سال ۱۳۸۸**

نام دفتر: مطالعات برنامه و بودجه

شماره مسلسل: ۲۳۰۹۵۵۸

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۱۲/۱۰

مقدمه

وضعیت طرح‌های مندرج در جدول شماره ۱۲ الی ۱۶ ماده واحده به شرح ذیل هستند:

۱. طرح‌های در دست اجرا که اجرای آنها از قبل آغاز شده است (ردیف‌های ۱ الی ۱۱۴ جدول شماره ۱۲).
۲. طرح‌های مطالعاتی جهت مطالعه توجیه فنی، اقتصادی و اجتماعی (طرح‌های ردیف ۱۱۷ الی ۲۴۰ جدول شماره ۱۲).
۳. طرح‌های مطالعاتی و احداث قطارهای شهری و حومه به تعداد ۲۷ طرح (طرح‌های مندرج در جدول شماره ۱۳ و ۱۵).
۴. طرح‌های توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی (جدول شماره ۱۴).
۵. طرح‌های اولویت‌دار (موضوع جدول شماره ۱۶)، براساس بند «۱۰» ماده واحده در صورت افزایش درآمدهای نفتی نسبت به پیش‌بینی لایحه درآمدهای مزبور بین طرح‌های مندرج در جدول شماره ۱۶ با تصویب هیئت وزیران توزیع خواهد شد.
۶. طرح‌های مزبور فاقد دستگاه اجرایی، سال آغاز، سال خاتمه و میزان اعتبار سالیانه و سال‌های آتی است.

توضیحات

۱. طبق ماده (۲۰) قانون برنامه و بودجه اعتبار مورد نیاز طرح‌های عمرانی باید تا پایان کار به تفکیک سالیانه در بودجه‌های سنواتی گنجانده شود.^۱ طبق تبصره «۲» این ماده نیز اعتبار مورد نیاز برای تکمیل آنها نیز باید به تصویب مجلس برسد.
۲. طبق قانون محاسبات عمومی بودجه هریک از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و واحدهای وابسته و به تبع آن اعتبار طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای آنها باید در بودجه کل کشور درج شود.^۲
۳. طرح‌های مندرج در جدول شماره ۱۲ الی ۱۶ به سه دسته قابل طبقه‌بندی هستند:
- طرح‌هایی که فاقد مصوبه کارگروه ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم توسعه هستند،

۱. ماده (۲۰):

«در مورد طرح‌های عمرانی که مدت اجرای آنها از یک سال مالی تجاوز می‌کند اعتبار مورد نیاز تا پایان کار به تفکیک سالیانه در بودجه اولین سالی که طرح مزبور در آن منظور می‌گردد تعیین و همراه با بودجه کل کشور به تصویب می‌رسد و دستگاه اجرایی مجاز به تأمین اعتبار و تعهد درباره کلیه مبلغ طرح با رعایت اعتبارات سالیانه تفکیک شده می‌باشد.

تبصره «۱» - روش فوق در مورد طرح‌های عمرانی که مدت اجرای آنها از دوره برنامه عمرانی پنج‌ساله تجاوز نماید نیز قابل اجرا خواهد بود.
تبصره «۲» - هرگاه در مورد برخی از طرح‌ها تعیین مبلغ اعتبار مورد نیاز برای تکمیل طرح در سال‌های بعد در موقع تهیه پیشنهادهای بودجه سال از طرف دستگاه اجرایی مقدور نباشد تغییر طرح و برنامه اجرایی به تصویب کمیسیون‌های برنامه مجلسین می‌رسد و تأمین اعتبار و اصلاح و تغییر بودجه موکول به تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی است و قبول هرگونه تعهد مالی از طرف دستگاه‌های اجرایی برای سال‌های بعد موکول به تحصیل این مجوز خواهد بود.

۲. ماده (۶۸) بودجه هریک از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و واحدهای وابسته به آنها باید به‌طور کامل و جداگانه در بودجه کل کشور درج شود و منظور کردن اعتبار تحت عنوان کمک ضمن بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی برای پرداخت به واحدهای تابعه و وابسته همان وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی دیگر و همچنین پرداخت هرنوع وجه از این بابت ممنوع است.

- طرح‌های در دست اجرا،

- طرح‌های مطالعاتی.

۳-۱. طبق بند «۱۰» ماده (۱) قانون برنامه و بودجه و ماده (۷۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت طرح‌های عمرانی به سه دسته انتفاعی، غیرانتفاعی و مطالعاتی تقسیم می‌شود.^۱

لذا طرح‌های مطالعاتی نیز طرح عمرانی قلمداد می‌شوند و باید طبق ماده (۲۰) قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱ و ماده (۶۸) قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۶ اعتبارات آنها نیز به تفکیک سال شروع و خاتمه و اعتبارات مورد نیاز و دستگاه متولی درج شود.

۳-۲. طبق ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم:

«اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید صرفاً براساس گزارش‌های توجیهی فنی، اقتصادی و زیست‌محیطی تأیید شده برای یک بار و به قیمت ثابت سالی که طرح مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالیانه منظور می‌گردد، به تفکیک سال‌های برنامه چهارم و سال‌های بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد». لذا طرح‌هایی که فاقد مصوبه مطالعات توجیهی فنی هستند (فاقد مصوبه کارگروه ماده (۳۲)) باید از فهرست طرح‌های مصوب حذف شوند.

۳-۳. طبق بند «الف» ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه عواید مازاد بر پیش‌بینی باید به حساب ذخیره ارزی واریز شود.^۲ در صورتی که طبق بند «۱۰» لایحه مقرر شده است که درآمد اضافی نفت به جای واریز به حساب ذخیره ارزی صرف طرح‌های مندرج در جدول ۱۶ شود که این خلاف برنامه چهارم توسعه است.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

۱. طرح‌های در دست اجرا براساس ماده (۲۰) قانون برنامه و بودجه و ماده (۶۸) قانون محاسبات عمومی به پیوست طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با مشخصاتی از قبیل سال شروع، سال خاتمه، برآورد سال جاری و اعتبارات مورد نیاز سال‌های آتی و دستگاه اجرایی متولی منتقل شود.

۲. طبق ماده (۱) قانون برنامه و بودجه و ماده (۷۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت طرح‌های مطالعاتی نیز طرح عمرانی قلمداد می‌شوند و باید با مشخصات لازم در پیوست طرح‌های عمرانی درج شوند.

۳. طرح‌هایی که فاقد مصوبه کارگروه ماده (۳۲) قانون برنامه چهارم توسعه هستند باید از فهرست طرح‌ها حذف شوند.

۴. طبق بند «الف» ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه هرگونه مازاد عواید حاصل از نفت نسبت به ارقام پیش‌بینی شده باید به حساب ذخیره ارزی واریز شود؛ لذا طرح‌های مندرج در جدول ۱۶ باید حذف شوند.

---

۱. بند «۱۰» ماده (۱) قانون برنامه و بودجه مصوب سال ۱۳۵۱: طرح عمرانی - منظور مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که براساس مطالعات توجیهی فنی و اقتصادی یا اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه عمرانی پنج‌ساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت شامل هزینه‌های غیرثابت و ابسته در دوره مطالعه و اجرا و یا مطالعات اجرا می‌گردد و تمام یا قسمتی از هزینه‌های اجرای آن از محل اعتبارات عمرانی تأمین می‌شود و به سه نوع انتفاعی و غیرانتفاعی و مطالعاتی تقسیم می‌گردد»؛ و طبق ماده (۷۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت: اعتبار طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای - منظور اعتبار مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که براساس مطالعات توجیهی، فنی و اقتصادی و اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدف‌های برنامه توسعه پنج‌ساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه‌ای اجرا می‌گردد و منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود و به دو نوع انتفاعی و غیرانتفاعی تقسیم می‌گردد.

۲. بند «الف» ماده (۱) قانون برنامه چهارم توسعه: از سال ۱۳۸۴ مازاد عواید حاصل از نفت نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در جدول ۸ این قانون در حساب سپرده دولت نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان «حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت» نگهداری می‌شود.